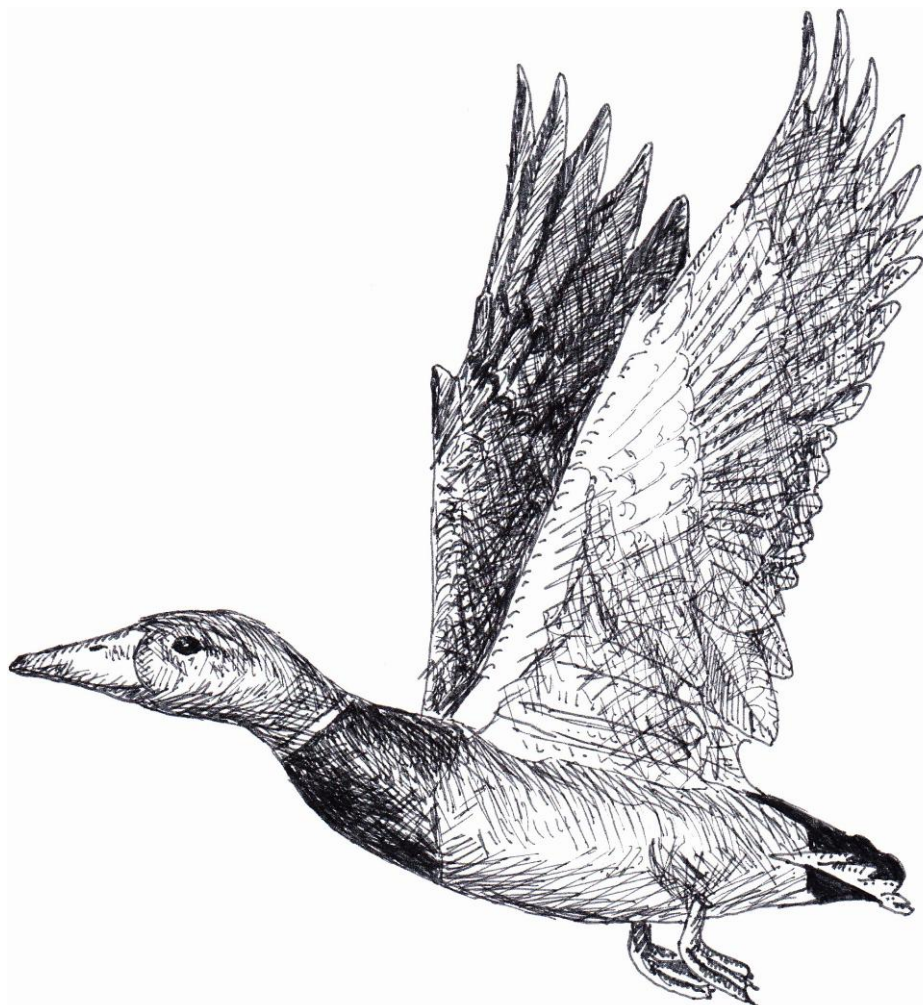

Zpravodaj

**Východočeské pobočky
České společnosti ornitologické
při Východočeském muzeu v Pardubicích**

- Pozvánka na jarní členskou schůzi 27. 2. 2016
- Zprávy z výboru
- Krkavec velký – pobočkový pták roku 2016
- Pozvánka na VVT 2016 – Skutečsko
- Osobnosti pobočkové historie

66
2016

ÚVODEM

Snad je to stále ještě trvajícými dlouhými zimními večery, kdy člověk více přemýšlí nad smyslem svého snažení, nad vývojem a směrem, jímž se ubírá spolek, kterému všichni věnujeme svoji pozornost, náplň a který nás tmelí dohromady. VČP ČSO oslavila loni 40 let své existence, což je jistě dlouhá doba, avšak, jak ostatně naznačil Tomáš Diviš v úvodníku minulého Zpravodaje č. 65, role pobočky se mění v závislosti na prioritách a možnostech doby. Pobočka již dávno nepředstavuje jednu z mála možností profesního či zájmového růstu, jak tomu bylo za totalitních dob, roli pobočky je nutné hledat jinde. Spíše jako v organizaci pomáhající a zastřešující realizaci konkrétních výzkumů, které jsou z regionálního hlediska žádoucí, jako v organizaci aktivně vstupující do správních řízení na poli ochrany přírody, jako v organizaci působící na laickou veřejnost v osvětě, znalostech a ochraně ptáků. V neposlední řadě také doufejme jako v organizaci, která svým aktivním vystupováním přivádí mladé lidi k zájmu o přírodu a zvláště ptáky.

V roce 2016 vstupuje jeden z nejrozsáhlejších ornitologických projektů, totiž mapování pro nový, již čtvrtý Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČR, do své druhé poloviny. Dva uplynulé roky mapování, dva roky zapojení řady z Vás, přináší nejen cenné poznatky v rámci Atlasu, ale také nové regionální znalosti o změnách v naší avifauně.

Jsem amatér a z tohoto hlediska chápu své vlastní zapojení jako jednu z mála opravdu smysluplných činností, kterou právě amatér může poskytnout nejen vědnímu oboru ornitologie, ale především ptákům samotným – zvláště s vědomím současných technologických možností, kdy online databáze představují doposud nejrozsáhlejší zdroj dat a znalostí o výskytu ptáků, který lze dále využívat nejrůznějšími způsoby. Osobně vnímám možnost zaznamenání hnízdního výskytu ptáků nejen pro možnost primárního cíle zhodnocení avifauny v celostátním měřítku, ale zejména pro možnost využití pro lokální účely. Ať už vymezením zajímavých a třeba doposud opomíjených lokalit, popřípadě možnost jejich aktivní ochrany územní, či druhové. Jaký jiný hlubší smysl, pominuli kultivaci a přínos pro náš vlastní niterný svět, by pobyt v přírodě a sledování ptáků mohl mít? Pevně věřím, že se do dalších dvou mapovacích let zapojí co nejvíce z Vás a také že naše společné výsledky lépe vychutnáme v rámci spolkového života pod křídly Východočeské pobočky ČSO.

Lukáš Kadava

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

*Srdečně zveme na jarní členskou schůzi VČP ČSO, která se bude konat v sobotu 27. února 2016 v přednáškovém sále Východočeského muzea na hlavním (velkém) zámeckém nádvoří v přízemí budovy čp. 2. na téma **Audio ve službách ornitologie**.*

PROGRAM SCHŮZE:

Zahájení – 9:00

Informace výboru VČP ČSO (bilance roku 2015, výročí 2016, zpráva o hospodaření 2015, zpráva o správních řízeních 2015)

Vyhodnocení akce „2015 – rok pro volavku popelavou“ (L. Kadava)

2016 – rok pro krkavce velkého (P. Kafka)

VVT 2016 (J. Vaněk, V. Lemberk)

Úklid Rozkoše 2016 (J. Vaněk)

Informace z výboru a kanceláře ČSO

Přestávka

Václav Koza: Ptačí hlasy a zpěv – jejich dorozumívací funkce a využití v ornitologii

Vojtěch Kodet: Zkušenosti z plošného akustického mapování ptáků a ornitologické záhady doplněné novinkami v avifauně Vysočiny

Jakub Vrána: Ornitologická pozorování ze zimy 2015/2016

Předpokládané zakončení schůze do 13:00

Všechny přednášející prosíme, aby své počítačové prezentace ukládali v „bezproblémových“ starších formátech MS Office: **dokument word 97-2003 (koncovka .doc), prezentace powerpoint 97-2003 (koncovka .ppt), sešit aplikace excel 97-2003 (koncovka .xls)** a nebo ve formátu **pdf** (Acrobat). Vyvarujte se nových verzí MS Office (koncovky souborů .docx, .pptx, .xlsx) i souborů uložených ve formátu Open Office (koncovky .odt, .odf, .ods). Děkujeme za pochopení.

ZPRÁVY Z VÝBORU

ČINNOST VČP ČSO VE SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍCH V ROCE 2015

Podobně jako v předchozích letech, přihlásila se VČP paušálně do všech zahajovaných správních řízení (SR), při kterých by mohly být dotčeny ptačí druhy a jejich stanoviště. Přihlášku jsme podali u obou krajských úřadů, Agentury ochrany přírody a krajiny (spravuje území tří CHKO, které do východních Čech zasahují) a u všech obcí s rozšířenou

působností (ORP) v Královéhradeckém i Pardubickém kraji. Celkem se tak jedná o více než 30 institucí. Přestože pro komunikaci zdárně používáme datovou schránku (DS), posoudit velké množství různých oznámení vyžaduje značné časové úsilí. Některé úřady navíc svá oznámení zveřejňují pouze na úřední desce a mohou tak snadno uniknout naší pozornosti.

Celkem jsme se v uplynulém roce přihlásili do 32 správních řízení, mnohá další SŘ byla pouze posuzována bez účasti pobočky, případně komunikace s úřady probíhala pouze ústní formou. Nejvíce řešených záměrů spadalo do oblasti odstřelu a plašení druhů, které působí hospodářské škody. V sedmi případech šlo o odstřel a plašení kormorána velkého na rybářsky obhospodařovaných rybnících. Krom pravidelných žádostí o usmrcování kormoránů se nově objevila řízení, která povolovala použití plynových děl při plašení. Zde byl na jednotlivých lokalitách kladen důraz zejména na časové omezení použití děl, aby nebyly plašením dotčeny další v místě se vyskytující ptáci. Odstřely a plašení volavek byly řešeny na 6 lokalitách. Pobočka se v těchto řízeních snažila o zavedení jiných metod plašení bez nutnosti usmrcovat jednotlivé volavky a plašení provádět pouze v mimohnízdním období. V těchto případech se většinou podařilo vhodně nastavit jednotlivé termíny (většinou do 31. 3.), případně též snížit zamýšlený počet usmrcených jedinců na jednotlivé kusy. Je však nutné konstatovat, že ORP v případech obou problematických druhů vychází vstříc spíše rybářským subjektům.

Nezanedbatelnou skupinou řízení jsou výjimky pro kácení dřevin s výskytem zvláště chráněných druhů, či kácení velkého množství stromů podél komunikací. Zde stojí za zmínku zejména aktivní účast pobočky v hřebčíně v Kladrubech nad Labem, kdy se podařilo zamezit zbytečnému kácení velkého množství doupných stromů. V ostatních případech, kdy dochází ke kácení stromů kvůli bezpečnosti v jejich okolí a kdy nejsou stromy biotopem zvláště chráněných druhů, lze po zkušenostech prosazovat pouze načasování prací v mimovegetačním období. Dalším úspěchem pobočky v SŘ bylo úspěšné odklonění přespolního závodu, který se měl v polovině června částečně konat ve významném krajinném prvku Rozkoš – východní zátoky. Tento VKP byl registrován zejména pro nerušené hnízdění vodních ptáků a plánovaný závod by mohl být určitým precedents, který směřoval do míst, která jsou dlouhodobě vyjmuta z jakýchkoli organizovaných, sportovních či rekreačních aktivit. Aktivně též bylo řešeno shazování hnízd havranů v Chrudimi (mimo PP Ptačí ostrovy), kdy pobočka úspěšně spolupracovala s místním obecním úřadem. Dále se VČP účastnila tří řízení o přemístění hnízda čápa bílého a zpětně si vyžádala informace o rozhodnutí k odstranění hnízda čtvrtého (v tomto případě jsme nebyli

účastníkem při probíhajícím řízení). Řešeny byly též tři žádosti o držení dravců (dvě poštolky, krahujec) pro účely chovu. V těchto případech se vždy jednalo o handicapované jedince. Ke konci roku se též pobočka zapojila do jednání o plánované revitalizaci Bohumilečského rybníka. Ačkoliv dosud není řízení ukončeno, byly připomínky pobočky předběžně akceptovány. Do dalších řízení, která se týkala úprav toků, výstaveb vodních nádrží či provozu lomů, které jsou biotopy významných druhů, se pobočka přihlašovala pouze za účelem kontroly nastavených podmínek.

Jak již bylo dříve avizováno, účast pobočky v řízeních se neobejde bez pomoci Vás všech. Nenahraditelné jsou zejména znalosti místních lokalit, ale i specializace na konkrétní druhy. Poděkování tak patří všem bez ohledu na míru jejich zapojení. Děkujeme zejména (v abecedním pořadí) T. Bělkovi, D. Čípovi, M. Fejfarovi, J. Flouskovi, F. Jetmarovi, V. Lemberkovi, J. Machovi, P. Moutelíkovi, V. Pavlovi, M. Pešatovi, L. Prausovi, M. Růžičkovi, T. Sládkovi, J. Svěcenému, V. Štorkovi, Z. Tyllerovi, L. Urbánkovi, J. Vaňkovi, D. Vodnárkovi, Jos. Vránovi, S. Vránové, J. Zajícovi a všem členům výboru.

S přáním další spolupráce Petr Kafka

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ VČP ČSO V ROCE 2015

Stav financí k 1. 1. 2015

Účet u banky: 142.621,28,-

Pokladna: 14.441,-

Celkem: 157.062,28 Kč

Příjmy v roce 2015

Příspěvky včetně podílu na příspěvcích z ČSO: 11.245,-

Dary: 9.268,-

Účelový dar T. Diviše na Josefovské louky: 16.349,-

Sponzoring konference: 62.000,-

Konferenční poplatky: 21.400,-

Platby za stravu od účastníků konference: 20.335,-

Prodej literatury a propag. předmětů: 17.839,-

Vrácení zálohy na ubytování za VVT 2014: 1.000,-

Příjem za vypracování odborných zpráv: 4.420,-

Vrácené poplatky za vedení účtu: 507,-

Příjmy celkem: 164.373,- Kč

Výdaje v roce 2015

Tisk sborníku Panurus ročník 2014: 64.060,75,-

Tisk sborníku Panurus ročník 2015: 22.184,-
Tisk konferenčního sborníku: 5.421,-
Výroba samolepek: 4.072,86
Náklady na webové stránky: 7.208,-
Strava na konferenci: 21.580,-
Výroba triček s potiskem na konferenci: 12.676,-
Výroba tašek s potiskem na konferenci: 1.657,-
Nákup darů pro zasloužilé členy pobočky: 1.228,-
Dar na Josefovské louky: 16.349,-
Bankovní poplatky: 2.490,-
Poštovné, kancelářské potřeby: 3.445,-
Tisk Zpravodaje: 507,-
Občerstvení na brigádu na Rozkoši: 486,-
Drobné výdaje a pohoštění na konferenci: 3.178,-
Celkem výdaje: 166.542,61,- Kč

Stav financí k 31. 12. 2015

Účet: 146.039,67,-
Pokladna: 8.594,-
Celkem: 154.633,67,-

Hospodářský výsledek za rok 2015: - 2.169,60,- Kč

Poznámky k vyúčtování:

1. Záporný hospodářský výsledek je dán skutečností, že na rok 2015 připadly platby za tisk dvou ročníků sborníku Panurus. Tisk posledního čísla byl zadán jiné tiskárně s výrazně nižší cenou, což se pozitivně projeví v budoucnu.
2. Významným finančním přínosem byla konference, zejména díky jejím sponzorům. Zisk z této akce činí 61.309,- Kč. Jednotliví sponzoři se podíleli těmito částkami : Lesy České republiky s.p. – 30.000,- Kč, Agentura ochrany přírody a krajiny Pardubice – 10.000,-Kč, Fomei – 8.000,- Kč, Swarovski – 7.000,- Kč, Pardubický kraj – 7.000,- Kč.
3. Vysvětlení k mimořádnému účelovému daru T. Diviše: Na výroční schůzi ČSO dne 17. 10. 2015 byly losovány ceny pro sčítatele v Jednotném programu sčítání ptáků. Hlavní cenu, dalekohled MeoStar získal T. Diviš. Ten navrhl, dalekohled darovat VČP ČSO s tím, že dalekohled od pobočky zpětně odkoupí za jeho plnou cenu 16.349,- Kč a výtěžek z prodeje bude pobočkou darován na nákup pozemků v Ptačím parku Josefovskou louky. V uvedené podobě byla transakce realizována.
4. Bankovní poplatky – limitem pro bezpoplatkové vedení účtu je deset transakcí měsíčně. Vzhledem ke zvýšenému počtu transakcí v některých měsících, v souvislosti s konferencí byl tento limit překročen a bankou byly účtovány poplatky. Při běžném provozu na účtu bývá tento limit překračován jen zcela výjimečně.

Seznam dárců, kteří podpořili pobočku v roce 2015 (hlavní sponzoři konference jsou uvedeni pod bodem č. 2):

Diviš Tomáš – 16.349,- Kč (účelový dar – viz bod č. 3), 3.398,- Kč (převážně úhrada některých nákladů pobočky, jako tisk Zpravodaje, nákup předmětů na konferenci aj.), Svěcený Pavel – 580,- Kč, Ing. Hnízdil Michal – 500,- Kč, Smolík Luděk – 400,- Kč, Ing. Kubová Jana 390,- Kč, Bělka Tomáš – 280,- Kč, Staněk Michal 180,- Kč, Kubíková Ivana – 150,- Kč. Dary do 100,- Kč – Kamenický Jiří, Konvalinová Jana, Mgr. Suvorov Petr, Večeřa Eduard, Prskavec Karel, Trublová Alexandra, Lemberk Vladimír.

Všem dárcům velice děkujeme!

Zpracoval: Jaroslav Vaněk, hospodář VČP ČSO

ZPRÁVA O VYUŽITÍ INTERNÍCH GRANTŮ POBOČKY

V letech 2008 až 2013 přidělila naše pobočka v programu interních grantů celkem 72 500 Kč v 11 projektech výzkumného, ochranného nebo osvětového charakteru. Povinností příjemců grantů byla mimo jiné i zpráva o využití přidělených prostředků. Někteří z příjemců grantu si tuto povinnost splnili informací v pobočkovém zpravodaji nebo i samostatným příspěvkem ve sborníku Panurus, někteří až po první nebo i druhé urgenci v roce 2015, resp. v lednu letošního roku.

V následujícím přehledu schválených a podpořených projektů najdete v závorce za názvem projektu číslo pobočkového zpravodaje, ve kterém bylo přidělení grantu oznámeno a kurzívou zprávu příjemce grantu o jeho využití (v některých případech upravenou zkrácením) nebo pramen, ve kterém bylo využití grantu nebo výsledek grantem podpořeného projektu popsán.

Celkově lze konstatovat, že všechny přidělené prostředky byly využity v souladu s dohodnutými pravidly a účelně s tím, že účinnost některých opatření byla v některých případech nepředvídatelná a cílový efekt tomu odpovídá.

2008

Pracovní skupiny ČSO pro **Ornitologický park Josefovské louky**: Na tisk brožury 15 000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 46/2008). *Na základě aktuálních potřeb (mezinárodní přesah projektu OP Josefovské louky) a vzájemné dohody se částka převádí k původnímu využití do dalšího roku. ČSO za přidělené prostředky vydala první leták o Josefovských loukách. Dokumenty o tom existují a vše je řádně vyúčtováno.*

Jan Bartoníček: Provoz žakovského ornitologického kroužku v Hořicích za 3 000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 46/2008). Čerpal 1000 Kč a 2000 Kč vrátil. Za přidělené prostředky zakoupil psací potřeby pro tvorbu her při výpravách do přírody. Po celý rok 2008 se výprav pravidelně účastnilo 5 až 10 dětí ve věku kolem 12 let. Náplní výprav byly například výlety na zajímavé ornitologické lokality v okolí Hořic, monitoring sov, kontroly dutin, kroužkování ptáků, atd.

František Bárta: Koupě stativového dalekohledu k akcím pro veřejnost za 12 500 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 46/2008). Podle písemné dohody je dalekohled majetkem pobočky. Příjemce grantu jej používal necelé dva roky především při akcích pro veřejnost, jako Vítání ptačího zpěvu a Světové (Evropské) festivaly ptactva. Zároveň jej používal při sčítání a pozorování ptáků.

2009

Ladislava Jasso: Podpora hnízdních příležitostí formou instalací hnízdních budek pro morčáka velkého na řece Jizeře za 4 000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 47/2009). V roce 2009 vyvěsil 17 budek pro morčáky velké kolem řeky Jizery mezi Železným Brodem (JN) a Březinou (MB). V té době tam hnízdil 1 pár. V následujících 3 letech nedošlo k nárůstu hnízdicích morčáků, a proto využití budek přestal sledovat. V roce 2015 na zmiňovaném úseku řeky Jizery hnízdily 3-4 páry. Význam budek pro morčáky na růst populace nebyl prokázán.

Jiří Česák: Monitoringové odchyťové akce CES na rybníce Baroch za 6000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 47/2009). *Panurus* č. 21/2012.

Jan Bartoníček: Výzkum (barevné značení) volavky popelavé na Jičínsku za 3 500 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 47/2009). Za přidělené prostředky zakoupil od kanadské firmy Pro-Touch plastové barevné kroužky pro značení volavek popelavých na hnízdech v rákosových a orobincových porostech na rybníku Temník u Lískovic. V roce 2009 bylo takto označeno 30 mládřat na 9 hnízdech. Byla to poslední sezóna, kdy byla hnízda přístupná. Následující roky hnízdila většina párů na stromech (mladé osiky), v rákosových a orobincových porostech vůbec nebo pouze výjimečně a zatím jsou tak mládřata z roku 2009 poslední barevně označené volavky.

2010

Jiří Česák: Zakoupení barevných kroužku pro zimující havrany polní za 2 500 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 51/2010). Krátká informace o využití prostředků ve Zpravodaji č. 52/2011, *Panurus* č. 23/2014.

Jakub Vrána: Zakoupení literatury pro pořádání propagačních ornitologických akcí za 1 000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 51/2010). *Krátká informace o využití prostředků ve Zpravodaji č. 52/2011.*

Josef Vrána: Podpora při zřízení hnízd čápa černého, nákup webového software pro sběr dat o čápovi černém a nákup externího disku pro založení čapího archívu pro východní Čechy za 6 500 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 51/2010). *Stavba hnízd pro čápa černého na lokalitách Hutě, Zdoňov a Stárkov a výroba jedné další podložky pro budoucí akutní potřebu. Zaplacení webového prostoru pro www.capiweb.cz a software pro sběr dat o čápu černém. Zakoupení externího disku Transcend 320 GB pro zálohu dat o čápech východních Čech (V současnosti je fyzicky u příjemce grantu).*

2013

Václav Koza, Tomáš Bělka, Martin Fejfar a Karel Dohnal: Inventarizace východočeských hnízdních lokalit racka chechtavého (2013 – 2014) a systematické značení dospělých hnízdních ptáků barevnými odečítacími kroužky na vybrané hnízdní kolonii (2013 – 2015) za 15 000 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 58/2013). *Cílem víceletého grantu měla být inventarizace hnízdních kolonií ve východočeském regionu a současně bylo v plánu zahájit dlouhodobý projekt značení dospělých racků chechtavých v kolonii na přehradě Rozkoš a rybníku Bohumilečský barevnými odečítacími kroužky. Z grantových prostředků byla čerpána pouze částka, kterou byly jednorázově uhrazeny náklady na odečítací barevné kroužky polské výroby (300 ks, celkem 6 000 Kč). Jejich nákup zprostředkovala Kroužkovací stanice NM. Kroužkovací aktivita v rámci projektu měla být zařazena do projektů RAS. S ohledem na vynucený posun v realizaci plánovaných aktivit nebyly další prostředky z grantu čerpány. Další potřebné technické vybavení bylo postupně pořizováno ze soukromých prostředků s tím, že práce budou probíhat i po formálním ukončení pobočkového grantu.*

Lukáš Kadava a Oldřich Forman: Nákup MP3 přehrávačů s externími reproduktory, které jsou nezbytné k efektivnímu akustickému monitoringu potenciálně vhodných lokalit výskytu sýčků za 3 500 Kč (Zpravodaj VČP ČSO 58/2013). *Panurus č. 23/2014.*

Zpracoval Tomáš Diviš a příjemci grantů

ZÁPIS Z PODZIMNÍ ČLENSKÉ SCHŮZE 2015

Podzimní členská schůze konaná v tradičních prostorech Východočeského zámku v Pardubicích byla zahájena dne 29. 11. 2015 krátce po 9. hodině. Na úvod přivítal všechny příchozí předseda pobočky

Tomáš Diviš a vyzval v minutě ticha ke vzpomínce na zemřelého člena p. Jiřího Houdka z Ústí nad Orlicí. Dále následovaly informace z činnosti pobočky v uplynulém roce. Byly uspořádány dvě členské schůze, jarní brigáda na Rozkoši a úspěšné mapování hnízdního rozšíření ptáků v rámci VVT na Jičínsku. Již tradičně členové naší pobočky zorganizovali ve východních Čechách celostátní akce pro veřejnost - Vítání ptačího zpěvu na 18 místech a podzimní Festival ptactva na 4 místech. Také zazněly informace o připravovaném čísle sborníku Panurus č. 24 a o účasti pobočky ve správních řízeních.

V další části schůze zazněly informace z výboru a kanceláře ČSO, které přednesl Václav Zámečník. Ten přítomné stručně seznámil s aktivitami společnosti v letošním roce a s aktivitami plánovanými na rok 2016. Během svého výkladu vybídl ke spolupráci na již probíhajících projektech zaštiťovaných ČSO a k účasti na několika exkurzích v roce 2016. S průběhem velmi úspěšné konference Metody a výsledky výzkumů ptačích populací VI seznámil přítomné místopředseda VČP a hlavní organizátor konference Lukáš Kadava. Účastnilo se jí celkem 107 platících účastníků z 5 států Evropy, zazněly mnohé cenné příspěvky současné ornitologie a oceněny byly i podmínky Východočeského zámku v Pardubicích, v jehož prostorách se konference konala. Všem organizátorům, kteří se na zdárném průběhu konference podíleli, bylo poděkováno a vyzdviženi byli také všichni sponzoři a spolupořadatelé, jejichž pomoc měla zásadní vliv na úspěch akce.

Vzhledem k tomu, že v letošním roce pobočka slaví 40. výročí od svého založení, byl následující program přizpůsoben právě této události. Došlo k udělení čestného členství šesti členům pobočky, osobnostem, které pracovaly s výraznými výsledky v regionu jako terénní ornitologové, publikovaly nebo se zásadním způsobem angažovaly v organizaci činnosti pobočky, zejména v prvopočátku jejího fungování. Jsou to Miloslav Hromádka, Karel Prskavec, Bohumil Rejman, Jan Sklenář, František Štancl a Helga Štanclová, z nichž první tři si za zaslouženého potlesku přihlížejících jmenovací dekret a drobný dar vyzvedli osobně. Nepřítomným čestným členům bude obojí zasláno poštou. Vzpomínkový blok zakončil p. Ing. Jiří Svoboda svým poutavým vyprávěním o situaci před založením pobočky a o lidech, kteří se na jejím založení významně podíleli. Svůj příspěvek doplnil i mnoha diapozitivy různých druhů ptáků, kteří u nás dříve běžně hnízdili. Pomocí výtečných záběrů, často přímo z hnízd, tak byla vhodně navozena atmosféra, jaká v přírodě v období 70. let panovala.

Po krátké přestávce následovala přednáška o dravcích Náchodska. Tomáš Diviš zde stručně ale velmi obsáhle prezentoval své více než 20-leté výsledky ze sledování hnízdního rozšíření dravců získaných

zejména v jižní části okresu Náchod. Prezentace byla doplněna i zjištěnými počty snesených vajec, odchovaných mláďat a zajímavými fotografiemi přímo z hnízd. Na závěr informoval Jakub Vrána o vzácných, neobvyklých či zajímavých pozorováních ptáků v roce 2015 v regionu východních Čech. Další pozorování ještě ústně doplnilo několik přítomných pozorovatelů.

Schůze, které se zúčastnilo cca 40 členů pobočky a jejich hostů byla ukončena ve 12:15 hodin.

Zapsal Petr Kafka

PARTNEŘI POBOČKY

Spolupráce Východočeského muzea v Pardubicích a Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při VČM v roce 2015

Tak, jako roky předešlé, byl i rok 2015 poměrně úspěšný z pohledu spolupráce obou zmíněných subjektů. Vzájemně výhodná kooperace je deklarována v uzavřené písemné smlouvě a tato je každoročně naplňována.

Východočeské muzeum poskytlo VČ pobočce ČSO zdarma prostory ke spolkové činnosti (dvě schůze ročně a uložení tiskovin). Recipročně se členové VČ pobočky ČSO podíleli výraznou měrou na akvizici sbírky obratlovců Východočeského muzea tím, že do muzea průběžně věnovali nalezené kadávery uhynulých živočichů, především ptáků. Tímto způsobem byla v r. 2015 sbírka obohacena o celkem 18 kusů, z nichž nejvzácnější byli bekasina otavní, netopýr rezavý a vydra říční. Kadávery již byly převezeny k preparátorovi a po preparaci budou zařazeny do sbírkového fondu.

Spoluprací obou subjektů se podařilo vydat již 24. číslo sborníku původních ornitologických prací PANURUS. Redakce pod vedením Libora Prause připravila textové a obrazové podklady jednotlivých článků, sazbu příspěvků provedla pracovnice muzea Kateřina Siglová a samotný tisk celobarevného sborníku zajistila za výhodných finančních podmínek pardubická tiskárna Print-shop CZ s.r.o. Číslo 24 obsahuje dvanáct samostatných odborných příspěvků většinou z pera členů VČP a také oblíbený souhrn nejzajímavějších ornitologických pozorování z regionu východních Čech. Od tohoto čísla se podařilo také napravit vzájemnou disproporci v podílnictví nákladů na vydávání sborníku Panurus obou subjektů (VČM a VČP ČSO) a toto bylo i smluvně stvrzeno.

Asi nejvýznamnějším společným počinem bylo pořádání mezinárodní ornitologické konference „Metody a výsledky výzkumu ptačích populací VI“ v prostorách zámku Pardubice. Účastníci

z 5 evropských států (ČR, Slovensko, Polsko, Bělorusko a Chorvatsko) rokovali dva celé dny v pátek a sobotu 16. a 17. října 2015 v příjemném a stylovém prostředí rytířských sálů zámku a za tuto dobu zde zaznělo celkem 43 odborných přednášek a prezentací. Vystaveny byly i tři postery. Nedělní program 18. října byl zasvěcen terénní exkurzi do Národní přírodní rezervace Bohdanečský rybník. Jak organizátoři, tak účastníci, se shodli na tom, že se konference, konaná vždy po 5 letech, velmi vydařila.

Vladimír Lemberk

POBOČKOVÝ PTÁK ROKU

Regionální pták roku – krkavec velký

Inspirováni pravidelnou výzkumnou a osvětovou akcí ČSO – pták roku, zahájili jsme v loňském roce akci podobného charakteru, avšak s ohledem zejména na náš region. Výběr sledovaného druhu je vždy motivován zejména odbornými i ochranářskými hledisky, avšak s ohledem na možné zapojení široké veřejnosti. Východočeská pobočka vstupuje do mnoha správních řízení, při kterých je povolováno usmrcování či plašení hospodářsky významných druhů, zejména těch, které působí škody na rybničním hospodaření. V loňském roce tak byl vyhlášen regionální projekt „2015 – Rok pobočky pro volavku popelavou“. Ačkoliv by se dal výsledek loňského sledování a zapojení členů charakterizovat slovem „žalostný“, chtěli bychom v započaté akci pokračovat i v letošním roce.

Ze spektra „problémových“ druhů byl vybrán krkavec velký. Početnost krkavců doznala ve druhé polovině 20. století zásadních změn. Ještě v 70. letech se jednalo o vzácně se vyskytující druh, zatímco při mapování hnízdního rozšíření ptáků v letech 1985 – 1989 již byla krkavci obsazena většina kvadrátů ve východních Čechách. Početnost krkavců nadále narůstala a dnes je krkavec běžně se vyskytujícím druhem, který hnízdí od horských oblastí až do nížin. Nárůst početnosti je však také spojen s problémy, za kterými mohou krkavci stát, zejména na chovech volně pasených domácích zvířat. Kupříkladu v roce 2012 byl na Broumovsku řešen případ hejna o několika desítkách jedinců, kteří měli údajně napadat čerstvě narozená jehňata a působit tak chovateli značné škody. Přestože byl nakonec povolen omezený plašivý odstřel několika jedinců, v řízení jsme se mohli setkat s velkým nedostatkem terénních informací a znalostí z biologie krkavců. Obdobný případ napadání dospělých ovcí byl zaznamenán také v roce 2013 na Královédvorskou a údaje o škodách způsobených krkavci lze zaznamenat i v jiných regionech. Další skupinou vedle chovatelů, které je krkavec

často trnem v oku, jsou myslivci. Pro podporu či vyvrácení jimi tradovaného vlivu krkavců na drobnou zvěř existuje také velmi málo relevantních dat.

Proto bychom Vás chtěli poprosit, všimněte si v letošním roce těchto chytrých ptáků více a nebojte se s námi o svá pozorování podělit. Velmi cenné jsou zejména informace o potravním chování krkavců, přičemž zajímavé je nejen složení jejich jídelníčků, ale také jejich loveckých strategií. Krkavci patří k nejchytřejším ptákům, a proto je jejich vynalézavost při obstarávání potravy často obdivuhodná. Vítané jsou též informace o výskytu většího počtu krkavců na jednom místě, jejich společných nocovištích či údaje o prosté početnosti hnízdících párů ve vámi sledované oblasti. Hodnotné jsou i starší informace o chování krkavců nebo údaje o jejich šíření v našem regionu. Věříme, že příležitostí k pozorování krkavců má každý z nás v okolí svého bydliště dostatek. Získané údaje, doufáme, pomohou získat argumentační převahu ve správních řízeních a při nápravě nedobrého image druhu, kterou krkavec mezi veřejností i orgány ochrany přírody má. Své poznatky nám můžete sdělit například prostřednictvím emailové schránky pobočky vcpcso@centrum.cz nebo prostřednictvím webových stránek www.vcpcso.cz.

Za výbor Východočeské pobočky ČSO Petr Kafka

VVT 2016

Pozvánka na VVT 2016 – Skutečsko

Tak jako v loňském roce, tak i letos bude tradiční Výzkumný víkendový tábor zaměřen na podporu a doplnění mapovacích dat do Hnízdního mapování ptáků v ČR. VVT 2016 nás zavede na Skutečsko do mapovacího kvadrátu 6161.

Tento kvadrát nabízí prostředí velice zajímavé jak z ornitologického, tak i z turistického a historického hlediska. Kromě polí a luk zvolený čtverec nabízí rozsáhlé lesní komplexy, a to jak jehličnatých lesů, tak strání porostlých listnáči. V lesích se skrývají staré žulové lomy, z nichž jsou některé zatopené (Leštinka) a vytvářejí tak velice atraktivní prostředí. Oblast nabízí několik rybníků a potoků, které protékají hlubokými údolími. Za návštěvu bude jistě stát Přírodní rezervace Anenské údolí u Skutče, která se nachází v nivě Anenského potoka. Jak je z tohoto stručného výčtu zřejmé, jedná se o velice rozmanité a ornitologicky atraktivní prostředí, kde se můžeme dočkat mnoha překvapení. V rámci VVT samozřejmě proběhnou i tzv. hodinovky, které budeme moci provádět i v bezprostředním okolí

základny, protože ta se nachází přímo v jednom z vylosovaných malých kvadrátů pro rok 2016.

Organizační záležitosti: VVT se uskuteční **od pátku 27. 5 do neděle 29. 5. 2016**. Oficiální zahájení proběhne přibližně v 17,00 hod. Základna VVT bude v obci Vrbatův Kostelec, kam vede jak autobusové, tak i vlakové spojení. Ubytování budeme v ubytovně provozované obecním úřadem – jedná o objekt bývalé mateřské školy, čp. 107, souřadnice GPS: 49.8572250N, 15.9384272E. V objektu je k dispozici 15 lůžek. Ti, na které se nedostane volné lůžko, si mohou dovézt karimatku, nebo nafukovací lehátko, případně si na zahradě u objektu postavit vlastní stan. Lůžkoviny (spací pytle) je třeba si vzít vlastní. V objektu je k dispozici sociální zařízení a kuchyňka s chladničkou. Náklady na ubytování budou hrazeny z pokladny pobočky, případný příspěvek od účastníků je dobrovolný.

Při přihlášení uveďte, zda máte zájem o rezervaci lůžka. Vzhledem k omezenému počtu lůžek budou upřednostněni dříve přihlášení, proto je vhodné s přihlášením příliš neotálet. Více podrobností o letošním VVT se dozvíte na členské schůzi pobočky dne 27. 2. 2016 v Pardubicích. Přihlášky zasílejte na e-mail **vcpcso(zavináč)centrum.cz**

Jaroslav Vaněk

ČLENOVÉ VČP ČSO

Výročí našich členů v roce 2016

60 let: Petr Kollert z Týniště nad Orlicí, Mgr. Jaroslav Vaněk z Jaroměře

65 let: Ing. Milan Černý z Hradce Králové, Vladimír Plachý z Pardubic, Ing. Jiří Kult z Hronova, Ing. Karel Dohnal z Vysoké nad Labem

70 let: Vojtěch Volf z Dobrušky

75 let: Miloslav Polák z Chotěvic, Prof. RNDr. CSc. Karel Šťastný z Českého Brodu

Blahopřejeme!

Osobnosti pobočkové historie

Petr Hůlka z Prahy se narodil před 35 lety 7. 3. 1981 (zemřel 2009). Byl to velmi nadějný mladý ornitolog, znalec ptáků a specialista na brodivé.

RNDr. Kryštof Harant z Pardubic se narodil před 65 lety 7. 5. 1951 (zemřel 2009). Byl dlouholetým členem pobočky, výborným znalcem ptáků a kroužkovatelem, velmi schopným a obětavým organizátorem akcí pro veřejnost a zábavným společníkem v neposlední řadě.

Zdeněk Tecl z Peček se narodil před 85 lety 16. 3. 1931 (zemřel 2005). Byl dlouhá léta členem pobočky, nesmírně pracovitým terénním ornitologem a výborným znalcem ptáků s velkým citem pro jejich nároky.

Jiří Prášil z Třebechovic pod Orebem se narodil před 85 lety 16. 8. 1931 (zemřel 2005). Byl spoluzakladatelem pobočky, znalcem ptáků a ornitologické historie, archivářem a velmi cenným pomocníkem při výrobě nejrůznějších tiskovin a publikací.

Vladimír Vávra z Náchoda se narodil před 85 lety 30. 10. 1931 (zemřel 1992). Skromný a pracovitý terénní ornitolog a milovník ptactva, dlouholetý člen pobočky a věrný účastník jejího života.

Václav Mercel z Mladotic se narodil před 95 lety 30. 7. 1921 (zemřel 1993). Dlouholetý člen pobočky a častý účastník jejích akcí, upřímný milovník ptáků a skromný člověk.

JUDr. František Obhlídal z Pardubic se narodil před 105 roky 29. 4. 1911 (zemřel 2001). Zakladatel, první předseda a čestný předseda pobočky, člen ČSO, člen Řádu svatého Huberta. Byl výborným znalcem ptáků a velkým milovníkem dravců. Skvělý a obětavý organizátor ornitologického a ochrannářského dění ve východních Čechách, charizmatická osobnost, výborný společník a dobrý člověk.

Tomáš Diviš

ODJINUD

ČLENSKÉ SCHŮZE POBOČEK ČSO

20. 2. 2016 schůze Slezské ornitologické společnosti

Schůze se bude konat v sobotu **20. 2. 2016 od 9.00** hodin v Ostravském muzeu na Masarykově náměstí v Moravské Ostravě

27. 2. 2016 schůze Moravského ornitologického spolku

Schůze se bude konat v sobotu **27. 2. 2016 od 9.30** hodin na Ornitologické stanici Muzea Komenského v Bezručově ulici 10 v Přerově

12. 3. 2016 schůze České společnosti ornitologické

Schůze se bude konat v sobotu **12. 3. 2016 od 10.00** hodin v sále ZŠ U Vršovického nádraží 1, Praha 10

AKCE PRO VEŘEJNOST NA JOSEFOVSKÝCH LOUKÁCH 2016

Jarní úklid

5. 3. 2016 od 9:00 ve vstupním areálu ptačího parku

Vítání ptačího zpěvu

7. 5. 2016 od 8:00 u rybníka ve Starém Plese

Noční příroda

17. 6. 2016 od 19:00 u Podklasného mlýna pod Josefovem

Netopýří noc

2. 9. 2016 od 16:30 místo srazu bude upřesněno

Festival ptactva

1. 10. 2016 od 8:00 u rybníka ve Starém Plese

Zazimování Josefovských luk

5. 11. 2016 od 9:00 ve vstupním areálu ptačího parku

KURZ ČLENOVÉ ČLENŮM 2016

Kurz proběhne v termínu **27. 4. až 1. 5. 2016** na Mohelenském mlýně na Třebíčsku. Školení je určeno amatérským ornitologům, kteří by si rádi vyzkoušeli různé metody výzkumu, zdokonalili se v určování ptáků nebo se dozvěděli něco z ornitologické teorie. Na program budou zejména aspekty ekologie a hnízdní biologie ptáků. Veškerá témata budou prezentována předními českými ornitology.

Zájemci o účast mohou stáhnout přihlášku na internetové stránce http://bigfiles.birdlife.cz/Prihlaska_Clenove_clenum_2016.doc

Vyplněnou přihlášku a případné dotazy pošlete na e-mailovou adresu vojtech.brlik@gmail.com. Uzávěrka přihlášek je **15. března 2016**. Kapacita kurzu je omezená a účastníci budou na základě přihlášek vybíráni. Cena čtyřdenního kurzu včetně ubytování je **1500 Kč**.

FOTOGRAFICKÁ SOUTĚŽ PHOTOGRAPHIA NATURA 2016

Muzeum Vysočiny v Jihlavě vyhlašuje 13. ročník soutěže na téma **Naši opeřenci**. Fotosoutěž je otevřená pro všechny zájemce včetně dětí a studentů. Autoři vítězných snímků v kategoriích dospělí, studenti a žáci obdrží hodnotné ceny. Sto nejlepších snímků bude zařazeno do putovní výstavy. Podrobné informace a vstupní formulář jsou k dispozici u kurátora Pavla Bezděčky, e-mail: fotosoutez@muzeum.ji.cz, tel.: 724 285 355, Muzeum Vysočiny Jihlava, Masarykovo nám. 55, 586 01 Jihlava

ZPRAVODAJ – interní periodikum *Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích* (kontakt: Zámek č. 2, 530 02 Pardubice, internet: www.vcpcso.cz, e-mail: vcpcso@centrum.cz, účet: KB a.s. Pardubice, 19-8214740297/0100). Redaktor: Libor Praus, ilustrace: kachna divoká *Anas platyrhynchos* © Kateřina Ševčíková; sýkořice vousatá *Panurus biarmicus* © Jana Kuřová. Příspěvky zasílejte na adresu redaktora: Tř. E. Beneše 1534, 500 12 Hradec Králové, nebo na e-mail: libor.praus@gmail.com

